

det, der er foreslaaet; han kan jo, naar vi nu komme til det næste Lovforslag, faae Leilighed til ogsaa at udtrykke forskjellige „Savn“ med Hensyn til dette, og saa maa der jo gaacs nærmere ind derpaa, men han kan umuligt, haaber jeg, nu længere have det egentlig dybt sølte Savn angaaende Lærernes Udbannelse, som han udtrykte; thi det er, saavidt skee kan, fyldestgjort fra Ministeriets Side. Med Hensyn til det næste Lovforslag, som kommer frem, er der fra den ærede Rigsdagsmands Side forresten ogsaa — ligesom ved det foreliggende — gjort en radical Indvending, som han udtrykte i den korte og syndige Sætning: „væk med Skoleseminarierne“. Her optræder jo rigtig nok det Spørgsmaal, hvad skal man da sætte istedetfor, og, naar han dertil har svaret: „Lærerne ville nok komme af sig selv“, saa tilstaaer jeg, at det er min Overbevisning, at hans Beroligelse i saa Henseende omtrent staaer ved Siden af den Beroligelse, han gav Skolelærerne med Hensyn til deres bedre Lønning, naar Communerne blot fik Raldsret.

Lehrmann: I et Tidrum af 41 Aar, hvis sidste Aartier i de fleste Retninger have forandret Forholdene til det Bedre, siden Skoleforordningen af 29de Juli 1814 fremkom, ere Danmarks Skolelærere — uagtet deres gjentagne Bønner, deels fremførte for Stændersforsamlingerne, deels senere for den ærede Rigsdag — næsten blevne staaende paa det dem af denne Anordning satte Trin, og der er ikke fremkommet noget Regjeringsforslag, der har været beaandet af en saadan Bevillie for Lærerstanden, en saadan Omhu for Læreres og Elevers physiske Velvære — ved hyggelige Lærerboliger, funde og rummelige Skolestuer — som netop det nærværende. Lærerstanden skylder derfor, efter min Mening, den høitærede Kultusminister og den høitagtede Undervisningsdirecteur sin oprigtigste Tak.

Him Skoleanordnings Motiver viste ogsaa tilfulde, at det var Lovgiverens alvorlige Billie, at „Barndommens trofaste Ledsagere“, under deres ansvarfulde Virken ei skulde lide Nød, og den deri bestemte Løn, der var afveiet, deels efter deres daglige Fornødenheder, og deels

ved at tage flere Mars Kornpriser til Maalestof, ansat til en passende Pengeløn, vilde sandelig, under gunstigere Forhold, i denne lange Narrakke, siden have bragt mangen bitter og velgrundet Klage til at forstumme, og gjort det muligt for Lærerne med Glæde og Held at varetage deres Gjerning. Men see, Tiderne forandrede sig, Kornpriserne dalede, og Capitels-taxten, hvorefter Pengelønnen var ansat, gik ned til $\frac{1}{4}$, ofte $\frac{1}{5}$ Deel af den oprindelige Kornmalførrelse, og hvor Læreren forhen kunde have ventet en Løn af c. 250 Rdl., maatte han, i bedste Tilfælde, naar Anordningens fulde Løn blev ham tildeel, lade sig nøie med 50 Rdl. og derunder; altsaa med mindre, end man nu fortiden byder en Tjenestekarl. Hertil kom den endnu værste Omstændighed. Den souveraine Lovgivers Bud med Hensyn til Lønnen blev i Almindelighed ikke fulgt. Skoleanordningen bestemte Læreren en Løn af 6 Edr. Rug og 10 Edr. Byg in natura — som fornemmelig i Forening med Skolemarkens Netto-Provenue nærmest var ansat til Fødekorn for ham og Familie — og som Pengeløn — egentlig Løn, om jeg saa maa kalde det, naar Livets første Fornødenheder for ham, som for enhver anden Tjenende, vare tilfredsstillende — 25 Edr. Byg, betalte efter Capitelstarten. Disse 6, 10 og 25 Edr. Korn skulde være den almindelige normale Løn; Undtagelser kunde gjøres; noget mindre kunde fastsættes, hvor det maatte være nødvendigt. Men see, de ugunstige Forhold, hvorunder Lærerne virkede, gjorde snart Undtagelserne til Regel og Regelen til Undtagelser. Kun de færreste Lærere, idetmindste i Sylland, erholdt den lovmæssige Løn; den største Deel maatte nøies med og under det Halve. Jeg behøver ikke at gjøre Regningen op; den er gjort ligesaa hurtig, som jeg kan fremstige den, og Enhver vil kunne see, under hvilke Kaar Lærerne bleve satte.

Man erindre, at Capitelstarten varierede i mange Aar mellem 9, 10 til 15 Mk. pr. Eder. Byg. O! mine Herrer, der gives en Nød, der er usørtjent, men som dog vømmer sig ved at stille sig til Skue, og det er under en saadan Nød, at Lærerne i slike Aar have arbejdet! Jeg taler af Erfaring; thi jeg har selv været deels privat, deels offentlig ansat Lærer,